

Datum: 2026-09-11

Diarienummer: TN 2026/0138

Till: Tekniska nämnden

Samhällsutvecklingsförvaltningen

Camilla Molina Muga

Revidering av kommunala avfallsregelverk i och med förändrad lagstiftning

Ärendet

Den 29 april beslutade regeringen om förändringar i avfallslagstiftningen. Beslutet innebär bland annat att detaljhandeln får ett eget ansvar att hantera sitt avfall. Det gäller allt kommunalt avfall från detaljhandel, spillfett samt returpapper från verksamheter. Dessa avfallsfraktioner ska därför inte längre hämtas av kommunens avfallsentreprenör. Lagändringarna började träda i kraft 1 juli 2026 i år och har verkställts i Danderyds kommun.

Danderyds kommuns gällande avfallsföreskrifter och avfallstaxa antogs av kommunfullmäktige den 1 december 2025 (§ 139) och trädde i kraft den 1 januari 2026 respektive den 1 februari 2026. För att säkerställa att Danderyds kommuns kommunala regelverk harmoniserar med gällande lagstiftning finns det ett behov av att ånyo revidera de kommunala avfallsregelverken. Förändringarna i lagstiftningen påverkar främst abonnenterna som är näringslivsverksamheter.

Samhällsutvecklingsförvaltningen har gjort bedömningen att omfattning av ändringarna för nya avfallsföreskrifter inte behöver ställas ut för granskning eftersom förändringarna i föreskrifterna meddelats på grund av lagändringar och är därför av mindre betydelse då lagändringarna ska tillämpas framför avfallsföreskrifterna (miljöbalken, 15 kap. 48 §). Avfallstaxan behöver inte ställas ut för allmänheten.

Lagstiftningen påverkar även två av de auktoriseringsföreskrifterna och avtal som avfallsverksamheten har; insamling av spillfett från verksamheter samt returpapper från flerfamiljshus och verksamheter. Tekniska nämnden beslutade att använda auktoriseringsförfarande för spillfett den 25 april 2024 (§ 50) och auktoriseringsförfarande för returpapper den 26 september 2024 (§ 107). I dessa beslut gavs även uppdraget till VA- och avfallschef att teckna de nödvändiga avtalen som följer av tekniska nämnden. Med tanke på förändringen i lagstiftningen kommer nu auktoriseringsavtalet för spillfett att

Datum: 2026-09-11

Diarienummer: TN 2026/0138

avslutas och auktoriseringsavtalet för returpapper kommer att justeras så att det bara omfattar flerfamiljshus. Detta eftersom lagstiftningen innebär att spillfett samt returpapper från verksamheter inte längre är ett avfall under kommunalt insamlingsansvar, men returpapper från flerfamiljshus är fortfarande under kommunens ansvar.

Samhällsutvecklingsförvaltningens förslag till beslut

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden godkänner förslag till nya avfallsföreskrifter och ny avfallstaxa för Danderyds kommun.

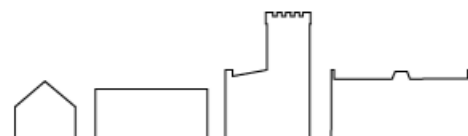
Tekniska nämndens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige antar föreslagna avfallsföreskrifter för Danderyds kommun.
2. Kommunfullmäktige antar föreslagen avfallstaxa för Danderyds kommun.
3. Kommunfullmäktige upphäver gällande avfallsföreskrifter för Danderyds kommun, inklusive dess bilagor, antagen av kommunfullmäktige den 1 december 2025 (§ 139)
4. Kommunfullmäktige upphäver gällande avfallstaxa antagen av kommunfullmäktige den 1 december 2025 (§ 139).
5. Avfallsföreskrifterna samt avfallstaxan träder i kraft 1 januari 2027.

Bakgrund

Den 29 april röstade regeringen igenom förändringar i avfallslagstiftningen. Beslutet innebär bland annat följande förändringar:

- Avfallsproducenter i detaljhandeln får ett eget ansvar i stället för kommunen, för det avfall som klassificeras som kommunalt avfall.
- Även avfallsproducenter av förbrukat matfett (spillfett), förbrukat kontorspapper och returpapper får ett sådant eget ansvar.
- Kommunen får under vissa förutsättningar ett andrahandsansvar för det avfall som avregleras från kommunens ansvar. Villkoren för när kommunen får hämta avfallet styrs av nationell lagstiftning och infaller om det finns bristande utbud av avfallstjänster i området, transportavstånden är orimligt långa eller avfallstjänsterna erbjuds med oskäliga avtalsvillkor (exempelvis orimliga priser).
- Ett förenklat dispenssystem ska ge andra verksamheter, exempelvis hotell och restaurang, ökade möjligheter att själva hantera sitt kommunala avfall. Ansökan föreslås göras till länsstyrelsen i stället för kommunen.

Datum: 2026-09-11

Diarienummer: TN 2026/0138

- Kommunen ska inte längre utöva tillsyn över att de egna skyldigheterna enligt avfallslagstiftningen efterlevs. Det tillsynsansvaret flyttas till länsstyrelsen.
- Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få besluta om den nationella avfallsplanen och det avfallsförebyggande programmet.
- Kraven på kommunens avfallsplan förenklas.
- Kommunen ska göra en ekonomisk särredovisning när det gäller det kommunala avfallsansvaret enligt 15 kap. miljöbalken.

Lagändringarna började träda i kraft 1 juli 2026.

Kommunen har tre kommunala avfallsregelverk. Det är avfallsföreskrifterna, avfallstaxan och avfallsplanen där de två förstnämnda påverkas av dessa lagförändringar omgående.

Avfallsplanen kan komma att förändras i framtiden. Avfallsföreskrifterna reglerar kommunens, fastighetsinnehavares och nyttjanderättshavares rättigheter och skyldigheter i fråga om hantering av avfall under kommunalt ansvar. Avfallstaxan reglerar de avgifter som kommunen har rätt att ta ut för hanteringen av avfallet. I takt med att nationella regelverk förändras har samhällsutvecklingsförvaltningen sett över både avfallsföreskrifterna och avfallstaxan.

Samhällsutvecklingsförvaltningens utredning

Förslaget till nya avfallsföreskrifter och avfallstaxan skiljer sig inte avsevärt åt i innehåll jämfört med gällande dokument. Ändringarna jämfört med befintliga baseras på nationella lagar och påverkar allt som rör detaljhandel, spillfett och returpapper från verksamheter.

Föreskrifterna och avfallstaxan ska bara omfatta avfall som är kommunens ansvar.

Avfallsföreskrifterna är en del av kommunens renhållningsordning som regleras i Miljöbalk (1998:808), tredje avdelningen, 15 kapitel § 45–48.

I § 44 regleras att

” En kommun behöver inte ställa ut ett förslag till en ändring i renhållningsordningen som endast:

1. gäller föreskrifter som kommunen får meddela med stöd av detta kapitel, och
2. berör ett fåtal fastighetsinnehavare eller annars är liten. Lag (2017:955).”

Datum: 2026-09-11

Diarienummer: TN 2026/0138

Samhällsutvecklingsförvaltningens bedömning

Samhällsutvecklingsförvaltningen har gjort bedömningen att de ändringar som nu föreslås faller under denna paragraf och därför inte behöver ställas ut. Detta eftersom förändringarna i avfallsföreskrifterna baseras på redan antagen och gällande lagstiftning.

Alla förändringar kan ses i bilaga 3 (Förteckning över förändringar i avfallsföreskrifter) samt 5 (Föreslagen avfallstaxa för Danderyds kommun).

Vidare kan samhällsutvecklingsförvaltningen konstatera att lagförändringarna påverkar kommunens auktoriserade avtal för spillfett från verksamheter samt returpapper från flerfamiljshus och verksamheter eftersom verksamheterna får eget ansvar för dessa avfallsfraktioner. Detta innebär att auktoriseringsavtalet för spillfett har avslutats och auktoriseringsavtalet för returpapper kommer att revideras så att det endast omfattar flerfamiljshus. Lagändringen påverkar även befintligt avtal med Verdis samt Ohlsson då detaljhandel får eget ansvar för allt kommunalt avfall men eftersom detaljhandeln i Danderyd är få kunder så hanteras det inom befintligt avtal. Eftersom lagen började gälla 1 juli 2026 har verksamheter informerats kring denna förändring.

Konsekvenser för barn och unga

En väl fungerande avfallshantering är en av förutsättningarna att de som idag är barn ska ha en bra miljö att leva sitt liv som vuxna i. En frånvaro av fungerande regler inom avfallsområdet riskerar att äventyra denna möjlighet för dagens unga.

Ekonomiska konsekvenser

Antagande av reviderade avfallsföreskrifter och avfallstaxa medför inte någon ekonomisk konsekvens per se. Men lagstiftningsändringarna i sig kan komma att medföra ekonomiska konsekvenser eftersom kommunens intäkter och kostnader försvinner när kunder försvinner från den kommunala avfallshämtningen. Detta kommer i sådana fall att hanteras inom befintlig budget och vid behov hanteras som en avvikelse. Lagen gäller redan från 1 juli 2026.

Stefan Sorpola
Samhällsutvecklingsdirektör

David Johannesson
VA-Avfallschef

Datum: 2026-09-11

Diarienummer: TN 2026/0138

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Revidering av kommunala avfallsregelverk i och med förändrad lagstiftning
2. Förteckning över förändringar i avfallsföreskrifter
3. Förteckning över förändringar i avfallstaxa
4. Föreslagna avfallsföreskrifter för Danderyds kommun
5. Bilaga 1, Sortering och hantering
6. Bilaga 2, Hämtningsområden och ordinarie hämtning
7. Bilaga 3, Översikt om anmälan och ansökan om undantag för avfallsföreskrifterna
8. Förslagen avfallstaxa för Danderyds kommun
9. Gällande avfallsföreskrifter
10. Bilaga 1, sortering och hantering
11. Bilaga 2, avfallsföreskrifter hämtningsområden och ordinarie hämtning
12. Bilaga 3, Översikt om anmälan och ansökan om undantag från avfallsföreskrifterna
13. Gällande avfallstaxa
14. Kommunfullmäktiges beslut, 2025-12-01 § 139
15. Tekniska nämndens beslut, 2024-09-26, § 107
16. Tekniska nämndens beslut, 2024-04-25 § 50
17. Reservation (C), TN 2024-04-25 § 50

Expedieras

Kommunstyrelsen